Dissertatio medica inauguralis, de phthisi pulmonali ... / Eruditorum examini subjicit Alexander Fraser.

Contributors

Fraser, Alexander.
University of Edinburgh.

Publication/Creation

Edinburgi : Excudebant C. Stewart et socii, Academiae typographi, 1799.

Persistent URL

https://wellcomecollection.org/works/cmvaq2g7

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
https://wellcomecollection.org

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

PHTHISI PULMONALI.

10

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

PHTHISI PULMONALI;

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GEORGII BAIRD, SS.T.P.

ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI;

NECNON

AMPLISSIMI SENATUS ACADEMICI Consensu;

Et NOBILISSIMAE FACULTATIS MEDICAE Decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

ALEXANDER FRASER, A.M. *Scotus*,
Nuper VIRGINIA degens;
SOC. REG. PHYS. EDIN. SOC. HONOR.
ET PRÆSES ANNUUS;
NEC NON
SOC. SPEC. PETROP. VIRGIN. SOC.

Ad diem 24. Junii, horâ locoque solitis.

Principiis obsta, sero medicina paratur,
Cum mala per longas convaluere moras.—Ovid.

EDINBURGI:
EXCUDEBANT C. STEWART ET SOCII,
ACADEMIAE TYPOGRAPHI.

M DCC XCIX.

Digitized by the Internet Archive
in 2020 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b31966706

VIRO EGREGIO

JACOBO SKELTON GILLIAM, M. D.

SPECTATISSIMO AMICO SUO;

QUI DIU ET SCIENTIA MEDICA

QUA FAMAM MAXIMAM SIBI PEPERIT,

ET CÆTERIS BENEFICIIS

QUÆ SEMPER CONFERRE GAUDET,

DE CIVIBUS SUIS OPTIME MERITUS EST,

HANC DISSERTATIONEM,

SUMMA OBSERVANTIA,

QUAM IN TALEM VIRUM,

SEMPER FOVERE JUVABIT,

SACRAM ESSE VOLUIT,

ALEX. FRASER.

AMICIS SUIS SPECTATISSIMIS,

JOANNI BELL,

DUNCANO ROSE,

THOMÆ DENT,

&

BERNARDO M'ANNALLY,

ARMIGERIS;

QUI AMICITIAE STABILIS

ET BENIGNI FAVORIS

MULTIS INDICIIS, INSIGNI MODO,

DIU EUM HONORATI SUNT;

HOC TENTAMEN INAUGURALE,

AMORIS SINCERI,

ET OMNIA FELICIA PRECANTIS

TESTIMONIUM PARVUM,

ANIMO OBSERVANTISSIMO,

DICAT ET CONSECRAT,

ALEX. FRASER.

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

PHTHISI PULMONALI.

ALEXANDRO FRASER AUCTORE.

HIC morbus diu funeſtiſſimus Britanniae incolis meritò habitus eſt. Numerum victimarum ingentem in hac et proxima Hiberniae inſula, quotannis necat, nec ullius ferè alius morbi devaſtatione, tot homines ſingulis annis moriuntur, ac hujus mali ſaevitiâ cadunt. Plerique ſcriptorum qui exitii tanti cauſas excutere conati ſunt, phthiſeos frequentiam a ſitu inſulari noſtro, a coelo humido frigidoque, ſed praeſertim

ſertim crebris mutationibus obnoxio, oriri docent; et haec morbi generationi multùm conferre nemo inficias ibit.

In *civitatibus confaederatis Americanis*, ubi vere preſertim, et initio aeſtatis, magnae et frequentes fieri ſolent temporum mutationes, quàmvis coelum multùm a Britannico diſcrepat, phthiſis pulmonum minimè rarò occurrit. Hoc etiam in civitatibus ad meridiem ſitis accidere ſolet, ut mihi, propriis oculis in Virginiâ, ſaepius vidiſſe contigit. Nec temporum mutationes caelo Americano propriae, nec populi vitae ratio, quae à noſtrâ plerumque parum differt, cauſas aequas, quae animo ſatisfaciant praebere videntur, cur morbus illis regionibus tam frequens occurrat. Admodum veriſimile videtur proclivitatem in hunc morbum, a majoribus ſuis ex hac inſula qui demigraverant, Americanos accepiſſe; et Phthiſin cùm in hâc tum in illâ gente à parentibus derivari.

Vix ferè ullus alius morbus magis ingenia et conatus ſummos medicorum movit; pauci ſive ad opiniones varias, ſive tractandi modos

diverſos

diverſos ſpectemus, tot ſententias, ne dicam lites, peperit. Noſtris temporibus jam viri ingenioſiſſimi, plurimis, ſed heu! penè effuſis laboribus, naturam morbi diligenter indagaverunt, ut eâ ritè perſpectâ curae fundamenta altiùs et firmiùs ponerentur. In paginis ſequentibus, has opiniones tantùm, attingere in animo eſt, quae latiſſimè habitae ſunt; et obſervatione experientiâque maximè probari videntur.

CAUSAE PRAEDISPONENTES.

Morbi cauſam eſſe frequentiſſimam à parentibus ſoboli labem demiſſam et ſeminium quaſi ſtirpe latens, experientia docet. Illos quorum corporis habitus, e temperamento ſanguineo, vel ſanguineo cum phlegmatico juncto, conſtituitur, quibus ſenſus juſto acutior eſt, et facies tenella pulchraque, unà cum venis coeruleis majuſculis, maximè in hunc morbum proclives eſſe conſtat. Cum medici ſcrofuloſos ſigna iſta ſaepiſſimè habere animadvertiſſent, et phthiſi pulmonali ſaepè corripi, opinio inter plurimos orta eſt, eos om-

nes in phthiſin aliquatenus vergere. Haec fuit opinio Culleni illuſtriſſimi, et Gregorii ſucceſſoris ejus. Neque alia videtur eſſe ratio, cur ſtirpes et gentes totae hoc malo extinctae fuerint. Poteſt ut aliquis a contagio talia eveniſſe dicat; nemo autem, phthiſin contagio generari argumentis vel obſervationibus fide certiſſimâ dignis adhuc docuit.

Corporis deformitas vim ſanguinis nimiam in pulmones cogendo morbum ſaepe induxit. Pectus anguſtum, humeri prominentes et elati, coſtae compreſſae, et collum longum, proclivitatem ad phthiſin ſaepè oſtendunt.

Quibuſdam in vitae temporibus prae aliis hoc morbo homines corripiuntur, a pubertatis initio praeſertim ad annum aetatis trigeſimum quintum. Nonnulli antequam pubertatis tempus attigiſſent, multi autem, poſt annum trigeſimum quintum exactum, hoc malo confecti ſunt.

Sexum ſequiorem maribus violentiùs premit. Corporum debilitas et laxior compages, an vita ſedentaria plus huic conferat, certè ambo aliquid, haud facile dictu eſt.

CAUSAE

CAUSAE EXCITANTES.

Inter plurimas tabem pulmonalem concitantes praecipuae ſunt eae, quas Cullenus enumeravit, et quas morbum inferre auctorum plerique conſentiunt, ſcilicet Haemoptyſis, pulmonum ſuppuratio à peripneumoniâ orta, Catarrhus, Aſthma et Tubercula.

Medicos opinio vulgaris pervaſiſſe videtur, haemorrhagiâ pulmonum accidente phthiſin plerumque ſequi. In numero exemplorum maximo tamen hoc non accidit. Phthiſin ab haemoptyſi non neceſſariò oriri, haec poſtrema ſaepe inducta ab aliquâ evacuatione ſolitâ ſuppreſſâ, ut a fluxu menſtruo, vel haemorrhoidali cohibitis, a crure amputato, aut vi externâ, ſed ulcus nullum generans, teſtatur. Exempla plurima citare licet pulmonibus ubi glande vel enſe perfoſſis tabes haud ſupervenerit. Hinc, quotieſcunque haemoptyſis tabe finiêrit, proclivitatem quandam in hunc morbum priùs adfuiſſe, quibuſdam placuit. Si autem tubercula in pul-

mone

mone anteà fuerint, ſanguinis congeſtionem, nec non vaſorum dilatationem, efficere poſſunt, unde diruptio et fluxus eveniant; haec utique effecta non cauſae phthiſeos reverà ſunt. Fatendum quidem eſt pulmones ulceribus affectos fuiſſe, ſanguinis profuſione antecedenti, nec ullâ in phthiſin proclivitate prius animadverſâ; ſed cur in quibuſdam exemplis ac non in omnibus hoc accideret, parum conſtat. Haemorrhagiae frequentes forſan, pulmones tantùm debilitare valent, ut vaſa abſorbentia muneribus fungi amplius nequeant, unde ſanguis in cellis bronchiorum effuſus et ſtagnans, partes proximas tam validè afficiat, ut ulcus inſanabile gignatur.

Suppuratio et ulcera pulmonis, poſt Pneumoniam, phthiſin efficere poſſunt; hoc autem, ſicut illud proximè memoratum, rarò evenit; eâdemque cauſâ forſan ambo nituntur.

Catarrhus quoque phthiſeos cauſa excitans diu habitus eſt. Cullenus tamen, et multi alii viri clariſſimi, hoc vix unquam ita ſeſe habere putant, niſi prius tubercula pulmonibus inſederint. Multa tuberculorum exempla vera catarrho fal-

ſò

ſò adſcribi nullus dubito; ſed haud improbabile videtur, crebras et diuturnas deſtillationis acceſceſſiones, pulmonum viribus attritis, et ſanguine in iis congeſto, ubi nulla proclivitas in phthiſin antecedat, tubercula ipſa nonnunquam creare poſſe.

Aſthma inter cauſas excitantes vulgò annumeratum eſt. In tabem pulmonalem id ſaepe deſinere Cullenus et multi alii teſtati ſunt; finem autem talem plerumque habere obſervatio quotidiana, longè plurimis exemplis fulta, omninò negat. Aſthmate ſpaſmodico in multos annos haud pauci laboraverunt, et eodem malo in aetate provectâ confecti ſunt, nullis phthiſeos indiciis ſeſe monſtrantibus. Ratione ergo probâ credimus, quotieſcunque Aſthma in phthiſin deſierit, aliquid proclivitatis in hunc morbum priùs ſubfuiſſe.

Tubercula, ſine dubio, ab omnibus morbi origo longè frequentiſſima habita ſunt. Pulmones ſcrofuloſorum tuberculis plerumque affici Cullenus docuit, et parentibus ſcrofulâ contaminatis genitos prae aliis phthiſi obnoxios eſſe. Eandem

dem ferè opinionem, quod ad morborum affinitatem duorum ſucceſſor tenet; phthiſinque malis ſcrofuloſis in exemplis pleriſque annumerandam eſſe opinatur; et multi alii medici celeberrimi in hanc ſententiam iverunt. Majorem exemplorum numerum, in hac regione, huic opinioni convenire credo. Non tamen deſunt clari viri, ut Reid, et Ruſh medicus Americanus, qui nihil cognatum inter tabem pulmonalem et ſcrofulam aſſerunt. Prior horum frigoris effectui in pulmonum vaſa exhalantia morbum imputat, et opinionem vulgò receptam talibus refellere conatur. "That people with a "ſcrophulous habit of body, or with their "glands ſwelled or indurated, may have at "the ſame time a pulmonary conſumption, "does no more prove the diſeaſe to be ſcro-"phulous, than it would be proved cancer-"ous, ſhould the patient be affected with that "dreadful malady." In aliâ diſſertationis ejus parte ita arguit: "That as ſcrophula is a glan-"dular complaint, and no lymphatic glands "have as yet been diſcovered in the ſubſtance

"of

" of the lungs, that ſuch glands do not exiſt, " and therefore, that tubercles of the lungs " have no connection with ſcrophula."* Haec autem ratiocinatio prope irrita, et ſine ictu cadit, plus ponderis habitura ſi ſcrofulam phthiſi rariſſimè praeire auctor ingenioſus demonſtrâſſet. Convenientia et ſimilitudo maxima inter tubercula pulmonum et tumores ſcrofuloſos in aliis corporis partibus, phthiſin huic morbo arctè cognatam eſſe, apud medicos fidem fecit. Infantes ſcrofulae praematuras victimas eodem tempore tabe pulmonali frequenter affici conſpexerunt; et cùm ulcera et tumores ſcrofuloſi annis provectioribus fortè corpore ab externo deceſſiſſent, ſaepè tabem pulmonalem ſuccedere. Similitudinem et analogiam maximam inter duos morbos exiſtentem Gregorius illuſtris, in diſſertatione ſuâ inaugurali, tam optimè depingit, ut verba ejus ipſa hîc loci apponam; eòque libentiùs quòd opinionem annis junioribus conceptam experientiâ ejus magnâ et ma-

* See Reid's Eſſay on Phthiſis Pulmonalis.

turâ ſancitam inveniam. " Praeterea magna
" certè ſimilitudo et analogia eſt inter tuber-
" cula et ulcera phthiſica in pulmonibus, et
" tumores abſceſſuſque ſcrophuloſos in caeteris
" corporis partibus. Eandem ſpeciem exter-
" nam, et ſi cultro inciduntur internam ha-
" bent, eandem ſpiſſitatem et duritiem; eo-
" dem modo à parvo initio ad molem ſaepè
" magnam paulatim creſcunt, et plerumque ſi-
" ne magno dolore aut moleſtiâ; tardè et ae-
" grè ſuppurant, et nunquam in ſuppuratio-
" nem benignam abeunt, ſed ulcera foeda et
" vix ſanabilia relinquunt. Eodem anni tem-
" pore ambo ſe oſtendunt, hiemali ſcilicet aut
" verno; accedente aeſtate levantur aut diſſi-
" pantur; at reverſo hieme ambo ſaepe rede-
" unt. Denique in ſectionibus cadaverum eo-
" rum quos ſcrophula planè occidit, tumores
" ſcrophuloſos in omnibus corporis partibus,
" et tubercula in pulmonibus ejuſdem ſpeciei
" haud rarò reperiuntur."

Similitudo ergo maxima inter duos morbos extat, et obſervationibus hodie ſatis probari vide-

tur

tur mala ista plerumque aliquomodò conjungi; medicisque meâ sententiâ jure concludere licet, non exemplum phthiseos unumquodque a scrofulâ oriri, sed talem corporis habitum malo maximè favere, et profectò id ipsum longè saepius producere.

Rationes satis probas adducere, quo tandem modo dispositio scrofulosa tubercula concitare possit, opus arduum et difficile videtur. Hoc eò magis quod vir*, in re anatomicâ clarissimus, pulmonibus glandulas lymphaticas inesse negaverit. Tumores tamen quia scrofulosi in corporis partibus apparent, ubi glandulas lymphaticas nemo adhuc demonstrârit, eò haud improbabile videtur acrimoniam totum corpus pervadentem in scrofulosis tubercula generare posse. Hominum in pulmonibus qui hoc malo mortui sunt, tubercula magnitudine variâ, non solùm bronchiorum cellas occupantia, sed etiam pulmonibus, quasi pars quaedam, vasorum sanguiferorum surculis in ea ubique emissis, coalita et connexa inveniuntur.

* Cel. Munro in praelectionibus.

Talem eorum ortum anatomicus ille celeberrimus ſupra memoratus ita exponit: Vaſis ex innumeris materiam pulmonum undequaque percurrentibus, quaedam tam minuta eſſe, ſanguinis uti particulas rubras omninò excludant, et tenuiores tantùm ejus partes ſine colore admittant, opinatur. Si fortè ergo ſanguinis copia major, ex cauſâ aliquâ in pulmones congeratur, quàm vaſa eorum facilè transferre valeant, arteriae parvulae iſtae aut rumpi, aut ita obſtrui poſſunt, ut lympha plurima effundatur, vel in parte unâ colligatur. Partes *fluidi* tenuiores paulatim abſorbentur; ſpiſſiores et quae faciliùs coagulant ſenſim concreſcunt; pulmonibus à vaſis proximis connectuntur, et in corporis vivi naturam brevi coaleſcunt.

Variolae, *rubeolae*, *ſcorbutus*, *lues venerea*, inter cauſas phthiſin moventes recenſentur. Fieri poteſt, neque à vero abludit. Semper autem labes ſcrofuloſa latens et ingenita in talibus ſuſpicanda eſt.

Calcis materia in pulmonibus formata, interdum phthiſin inducit; hujus exempla quaedam

a Culleno

a Culleno notata ſunt. Opifices pulveri expoſiti, molendarii, putà, lini carminatores, lapicidae, morbo huic obnoxiores feruntur. Opinio tamen, hâc regione ſaltem, haud nimis benè fundata videtur.

Phthiſeos igitur cauſas excitantes, ſermone longiori proſecutus, cauſam demùm proximam adjicere reſtat. Tuberculorum inflammationem vel ſuppurationem eam eſſe puto, ulcerave origine quâlibet in pulmonibus genita, aut concitata. Objicitur, multos quorum pulmones nulla tubercula, ulcerave nulla inſpicienti monſtrarent, Phthiſi mortuos eſſe. Si talia unquam inveniantur, pro exemplis phthiſeos genuinis non habeo, cujus vel nomen ipſum materiae pulmonalis marcorem indicat.

HISTORIA.

Phthiſis pulmonalis a Culleno celeberrimo ſic definitur,

" Corporis emaciatio et debilitas, cum tuſſi,

" febre

" febre hecticâ, et plerumque expectoratione " purulenta *."

Gradus tres insigniores de hujus morbi decursu plerique scriptorum differentes statuunt. Hos quanquam progressus liquidò discriminare haud omne exemplum permittit, signa tamen varia, orientia aut gravescentia, prout singulis gradibus occurrunt, ritè enumerare operae pretium erit. Primum ab *inflammatione* nomen sibi afferentem, tussicula sicca, levis, vellicans, haud catarrhum illi comitanti dissimilis denotat. Huic citiùs vel seriùs superveniunt dolores leves, et pectoris laterumve nunc vagi nunc magis fixi et acuti; et dorsi et lumborum dolores cum horroribus levibus et postea calore febrili. Aeger languidus et iners evadit. Tussis quotidie violentiâ crescit, diu tamen sicca; et thoracis dolores interea augentur; facies pallet; totum corpus marcescit; laboriosè et difficulter aegrotans anhelat. Pulsus arteriarum citati et duri, interdum

* Cullen. Synop. Nosolog. Method. T. ii. Gin. 37. et seqq.

dum pleni ſunt; lingua albida; oculi viſu hebetes; facies pallida, et aegritudine marcida fiunt. Cibi appetitus imminuitur, alimentique capti regerendi proclivitas frequens eſt. His indiciis (plurima quorum catarrhum vulgarem ſtipare poſſunt) ſi febris veſpertina, corporis emaciatio, inſpirandoque ſonus ſibilans, inſuper accedunt, tuberculis pulmones obſeſſos eſſe coarguunt.

In medio decursûs gradu, morbus clariùs adoleſcit, et omnia ſigna graviora fiunt. Febriculae impetus gravius adoriuntur; pulſus mane veſpereque crebrior fit, exacerbationibuſque tandem plenè perfectis *hectica* regularis decurrere incipit. Ex binis acceſſionibus febris hectica conſtat, una quarum circa meridiem accidit, obſcurior tamen, niſi cibum exercitationemve, aegrotus jam antea ceperit. Acceſſio altera, clarior plerumque et fortior horam circiter quintam ſextamve poſt meridiem languore et debilitate, frigore citò evaneſcente, et horrore quodam comitata ingruit. Hæc omnia, calor ſupra conſuetudinem, totumque corpus amplectens, brevi excipit: nec abire conſuevit, donec noctis jam plus

dimidio

dimidio exacto, ſudores profluant et impetum febrilem dirimant. Pectus, brachia, facies, præ aliis corporis partibus, magis ſudant. Tali curſu hæc febris plerumque pergit; interdum tamen exacerbationes nullas diſcernere licet. Brevi poſt febris acceſſionem colore rufo urina tingitur, ſedimentumque lateritium furfuraceum deponit. Sitis vix tùm moleſtè premit. Expectoratio priùs incepta auctior fit, matutinoque tempore præcipuè, pure flavo, viridi, vel cineritio, interdum foetido, guſtuique ingrato miſcetur: jamque malum, heu nimis verè! *confirmatum* appellare licet.

Morbo citatiùs pedem proferente, facies corpuſque totum marceſcunt defluuntque; oculi in orbibus ſubſidunt, maculam rubram circumſcriptam, caetero ore pallente, genae oſtendunt. Menſtrua hoc tempore in feminis plerumque ceſſant. Appetitus etiam *nunc* haud omninò proſternitur; imò praeter naturam interdum urget. Alvus quoque plerumque adſtricta eſt, praeſertim poſt ſudores matutinos. Tertius morbi gradus ab alvi ſolutione incipit, qui tandem

in

in diarrhoeam perpetuam definit, omne quicquid in ventriculum immittitur, ex inteſtinis ſtatim dejecturam. Febris calor, et ſudores matutini, jam aliquid decreſcunt; ſed tuſſis etiamdum manet. Lingua pura apparet; interdum *aphthis* obſidetur. Pili quoque a corpore decidunt; ungues incurvantur; crura media et ima admodùm turgent, dum caetera macie ſqualent. Mens, quae hactenus integra fuit, tandem delirio afficitur aliquandiu ante mortem, quae ſola tot miſeriis finem imponit.

Signa jam memorata nec in omni aegro, nec ordine eodem quem ſupra explicavimus, ſemper ſeſe offerunt. Quoſdam in tumulum curſu praecipiti malum inſidioſum abripit; alios a ſex menſibus in aliquot annos, per intervalla, lentiùs nec incertiùs depaſcit.

DIAGNOSIS.

Cùm ſigna phthiſin incipientem comitantia, unà cum expectoratione, catarrhum vulgarem frequentiùs ſtipare ſoleant, maximi intererit, diſcrimen quàm accuratiſſimum inter duos morbos, noviſſe. Mucus in catarrho è pectore ex-

putus, plerumque pellucet, leviorque aquâ, ſi immittas, ſupernatat. Pus contrà, denſum et gravius in aquam demiſſum brevi deſidit. Regula autem haecce utentem fallere periclitatur; ſi quidem mucus, caſu àliquo, opacus denſuſque fiat; aut pus aëre ſufflatum et muco commiſtum ſit; ille demergi poteſt, dum hoc in aquâ ſupernatat. Ad pares ferè exitus *Caroli Darvini* experimenta, a medico ingenioſo Michaële Ryan rursùs ad examen vocata, rediêrunt. Mucum ab acido ſulphurico, pure faciliùs ſolvi reperiebant; mucoque ſoluto, cùm aqua adderetur, mucum ſe dejungere, in ſummâ vehi, aut in flocculis diſpergi, dum puris ſolutioni eâdem adhibitâ, hoc vel fundum petiit, aut agitatum, æquè per aquam diffuſum eſt, et turbidam reddidit. Sed macies et debilitas hunc morbum ab initio ferè ducentes, indicia certiſſima mali praeſentis praebent. Cùm primùm hectica febris confirmata fuerit, expectoratione ſudoribuſque comitantibus, nullus dubitandi locus manet: ſi exempla quaedam phthiſeos confirmatae interdum occurrentia excipiamus, in quibus puris vel nihil vel pauxillum expectoratur.

QUO-

QUORUNDAM SYMPTOMATUM RATIO.

Tusſicula ſicca morbum incipiens, a tuberculis praeſertim inflammatis exindèque irritatis oriri videtur, frigusque eam ſaepius auget. *Spirandi difficultas*, *pectoriſque dolores* a pulmonum ſtatu inflammato; ſanguinis congeſtione, et tuberculorum obſtructione fortaſsè ortum ducunt. *Maciem* et debilitatem, febris hectica, concoctio depravata, matutinique ſudores generant. A pure abſorpto *hecticam febrem* auctorum plerique excitari exponunt. Febris haecce et a pure abſorpto, et a tuberculorum inflammatorum irritatione provenire videtur. *Diarrhoea* gradum mali ſupremum infeſtat: nam ſudores, primò fluida per cutem eliciendo, materiae abſorptae effectibus ire obviàm exiſtimantur. Corpore autem violentiâ morbi tandem attrito, ſudores febriſque minuuntur, et omnino evaneſcunt; acrimonia tum inteſtinis incidens profluvium excitat. *Crurum tumefactio* à debilitate omnimodâ explicare

licet; cùm venae, tùm arteriae ſolutiores factae, muneribus haud ritè funguntur, et fluida, gravitate propriâ detenta, in corpore imo, ideò remorantur.

PROGNOSIS.

De phthiſi nihil fauſti unquam augurari poſſumus. Pars longè major eorum, qui hoc malo ſemel impliciti fuerint, eodem perierunt. Multi quià tamen miro modo a mortis faucibus quaſi revocati ſunt, de morbi eventu omnino cautè pronunciandum eſt, nihilque in curae ſpem adducens intentatum relinquendum. Tubercula parva inflammari; pus effundere, ſuppurataque ſaneſcere poſſunt; aegerque demum convaleſcere. Si febris autem magis ſaeviat; ſudores matutini et diarrhoea profuſiores ſint, convaleſcendi exempla tum rara et mirabilia, vix, et ne vix quidem ſpem fovere ſinunt. Ubi labes haereditaria pro certo extiterit, ſalutis reſtitutio permanens vix expectanda eſt. Inſaniae acceſſionem phthiſeos curſum impediviſſe conſtat; in

mulieribus

mulieribus etiam gravidis, fluidis ad uterum fortaſſe a pulmonibus derivatis, quae idcirco levatae, ad munera exequenda faciliùs redirent, malum ſtetiſſe ſaepius invenimus; poſt partum, tamen minimè devictum, gradum corripere, et brevi lethalis evadere ſolet.

CURATIO.

Imprimis confitendum eſt, morbo jam longiùs provecto parum valere; in malo verò incipiente haud parum ſaepe profutura erunt ſubſidia artis. Et in ſubſidiis his indicandis, tria ſequentia obſervanda ſunt. I. Tubercula obſtructioneſque amovere, quùm primùm exiſtere cognoverimus. II. Inflammationem et ſuppurationem impedire. III. Sin ſuppuratio inceperit, morbuſque confirmetur, vires aegrotantis ſuſtinere, et ſigna prementia mollire.

Indicatum primum ad conficiendum cauſas excitantes evitare vel tollere neceſſe eſt. Has antea memoravimus, et quia morbos inter ſeſe diſtinctos ferè conſtituunt, et remedia propria habent,

habent, hîc loci ifta enumerare fupervacuum foret. Tuberculorum obftructionumque difcuffio, res longè utiliffima, fed fateri piget, longè difficillima eft. Haec, omnia quicquid telorum ufque habeat ars medica, faepe eluferunt; fperare utcunque licet, feculo, quo omnia ardua tentantur, quo nihil ferè inexploratum ingenia magna relinquunt, medicamina aliqua fucceffu meliori adhibitum iri. Illa quae vulgò admota funt, de claffe *deobftruentium* petuntur. Hydrargyrus tentatus eft, fructu minimè aequali, ac in caeterâ obftructionum cohorte; cum labe *fyphiliticâ* malum oriri putatur, tum demùm profuturus eft. Cicuta, in fcrofulae morbo faepius laudata, fpes magnas in phthifeos curatione expletura credebatur; talia autem adhuc minimè praeftitit, vi tamen *hebetante* ejus, ad dolores fopiendos utilis effe poteft. Herbae hujus et Tuffilaginis ufum, aliquid bonum auguranti, difcipulis fuis commendare Culleno mos erat; et *Ryan* medicus eas beneficio temporario fefe adminiftrâffe praedicat. *Barytes muriata*, annis proximis, famâ celebri pervulgatur; virtutes tamen

men ejus haud adeò manifeſtae ſunt; ventriculum, et inteſtina violentiùs movet, cautè in phthiſi ergo adhibenda eſt.

Fontes ex *aquis metallicis*, uti vocant, toties in hoc morbo petitis et jactatis, fidem habent quam, credo, non meruerunt. Vitia ventriculi inteſtinorumque, et *catarrhi* affectiones obſtinatas, pro phthiſi pulmonali falſò habitas, ſine dubio ſaepenumerò levârunt; indeque famam immeritam nactae ſunt. Morbo incipiente, vel priuſquam inflammare, vel ſuppurare tubercula inceperint, exercitatio et coeli regioniſque mutatio, ad fontes tales peregrinationem comitantes, mali progreſſum inhibere poſſunt.

Reidius ſupra memoratus in tentamine ingenioſo ejus, *emetica* omnibus phthiſeos temporibus, laudibus ſummis effert; nimis tamen indefinita conſilia ejus putârim; morbi, certè in gradu primo, talem tractandi modum aliquid profuturum credo. Aegrotantibus habitu robuſto, poſt ſanguinem liberè detractum, et inteſtina cathartico idoneo evacuata, pulveris ipecacuanhae portiones frequentes, mane etiamque

veſpere,

vespere, si signa postularent, medicus ille praebuit; et hoc modo in menses totos usque perstitit. Exitus felices laudibus persequitur, argumentorumque serie ingeniosissimâ, *praxin* hancce suffulcit. A ventriculi pulmonumque consensu arctiore, in obstructionibus levandis vomitoria admodum possunt; a priori tamen, si conjicere liceat, usus tam frequens, intutus, imò periculosus videtur. In longis catarrhis, ad tubercula impedienda emeticis recurri potest; ad eadem discutienda etiam utilia sunt; at si tubercula jam inflammentur et suppurare caeperint, emetica, credo, pluries repetita, vexando, inflammationem foverent. Debilitatem arcere quoniam summâ ope nitendum est, ab emeticis abstinendum est, scilicet quorum usus liberior, ventriculi vires atterere possit, et istam omnibus votis, omnibus artibus resistendam imbecillitatem longiùs promovere. Argumenta tamen utcunque speciosa sint quae Reidii contra praxin adducere possumus, experientia et nomen ejus, fidem sibi aliquam afferunt; in malo presertim tanto, quod artis sanatricis, vim omnem tamdiu usque

jam

jam ſprevit; ubi ſpes omnes quanquam leviſſimas nutrire debemus, et nihil intentatum praetermittere oportet.

Cùm nullum adhuc medicamentum nobis compertum ſit, cui tubercula diſcutiendi virtutes attribuamus, proximum erit, inflammationem ſuppurationemque eorum impedire. Hoc meliùs fiet, frigus, humorem, et quicquid ad perſpirationem obſtruendam, aut catarrhum inducendum, conducat, vitando. Induſium laneum cuti proximum induendum eſt. Diaeta tenuis eſſe debet, et ex lacte plerumque, rebuſque farinaceis, conſtare. Si catarrhus ſupervenerit, ſanguis mittendus; regimenque *antiphlogiſticum* ſedulò obſervandum eſt.

His artibus, ſi autem morbus flecti negaverit; coeli mutatio, ſuadenda eſt; malique in hoc ſtadio, pulmonibus nondum graviùs laeſis, nec corporis viribus admodum fractis, multum a coeli mutatione ſperare licet. Multùm intereſt, quam regionem elegeris; noſtris in inſulis hiemes plerumque ſaeviores; ver et autumnus frequentiſſimè variantes, plurimùm phthiſicis no-

cere inveniuntur. Menſes aeſtivi, quippe ſereniores, ſigna morbi levare videntur. Regiones ergo coelo ſicciore, minimèque temporum mutationibus turbatae, phthiſis ubi hominibus rarò inſidiatur, ex omnibus aliis maxime praeponendae ſunt. Talia praebent Galliae partes meridionales, Italiae quaedam, mare juxta Mediterranèum ſitae; Hiſpania, et inſularum *Indicarum Occidentalium* loca altiora. Itinera frequentia, marique navigationes breves, plus aegri refectioni conferre, quam in ullâ terrarum regione, utcunque blandâ, commoratio medici putant. Cùm languor, taedium, et irritatio ſolicita Phthiſicis maximè incumbant, quicquid animum mulcere, motuſque ejus ſedare; et ſpes vitae tam ſaepè ab aegro miſero captatas fovere valeat, in bonum certè inclinat. Itineris gaudia, per rura amaena, inter comites jucundos, miris modis peregrinantem neceſſariò afficiunt. Intervalla igitur brevia frequentiùs facienda ſunt; et aliquot dies in locis ſalubrioribus, ubi copia omnium commodorum adeſt, et ubi natura bona ſelectiſſima ſua oculis proponat, moran-

dum

dum eſt. In navigationibus, multum beneficii a motu aequali et continuo, nec non ab aëre puro particulis ſalinis imbuto, uti ferunt, derivatur. Munditiei et victûs ratione et curâ habitis, nautas plerumque valetudine meliori, terrâ ſemper viventibus, frui crediderim. *Reidius* pro theoriâ delectâ ſuâ navigationis bona vomitioni aſcribit, quae plerumque navigantibus contingit. Num vomitio tali modo concitata, magis in ſalutem faciat, et minus corpori quàm illa arte inducta, noceat, haud inveſtigare morabor; ſemel autem *Oceanum Atlanticum* trajectus ſum, faeminâ quâdam in eâdem nave proficiſcente quae phthiſi correptam ſeſe putavit. Per totam navigationem nauſeâ affecta, quotidie fere pluriès evomuit. Vires autem tantum abſuit ut amitteret quòd majores adepta, habitior facta eſt, valetudineque longè meliori eſſe videbatur, quam cùm è limine primùm ſolveramus.

Cum aegros, ut ſaepe, in regionem blandiorem haud transferre licet, et inflammatio jam antea caepit, auxiliis validiſſimis, quae adhuc ſciamus, ſtrenuè renitendum eſt. Ex his ſanguinis miſſio

multùm laudatur, uſuque modico adhibita, eſt pretii credo magni. Multis verò quanquam in exemplis non ſolùm tuta et efficax, ſed etiam habitu inflammatorio praevalente neceſſaria ſit; uſus tamen ſine diſcrimine nunquam permittendus eſt, quippe tantam debilitatem inferre periclitans, cui nullis medicamentis reſiſti poſſit.

Aetas, vires, morbi progreſſus in ſingulis, ſanguinis miſſioni optimum modum conſtituunt. Gradibus in mali provectioribus, ubi ex pulmonibus ulceratis haemoptyſis ſuperveniat, caeteris fruſtrà tentatis, ſanguinis miſſione uti ſaepe cogimur. Venaeſectioni verò pro remedio generali habendo a medicis praeſtantiſſimis enixè objicitur, quippe quae plethoram augeat, debilitatem inferat, nihilque niſi levamen fugax efficiat. Scriptor e recentioribus (Davidſonius) venaeſectionis beneficia, periculo aegri minore, a catharticorum adhibitione et uſu liquidorum parciori, ſaepe obtineri poſſe affirmat. Et nullus dubito, quin liquidis liberiùs indulgere, muneribus pulmonum officiat, tuberculorumque reſolutionem forſan impediat.

Cum

Cum alvi durities gradus morbi primos comitetur, inteſtina mitè laxari debent; et *magneſia* vel *ſulphur* huic propoſito optimè forſan conducunt. Medici quidam ex hydrargyro varia *parata* exhibent, non ad corpus laxandum, ſed ſudores matutinos ad compeſcendos data: haec autem cautè utenda ſunt, ne diarrhoeam moleſtam concitent.

Veſicatoria, *fonticuli*, *ſetacea* et olim, et adhuc in phthiſi pulmonali, in gradu primo praeſertim, uſum plurimum adepti ſunt. Pauciſſima tamen opis durantis ab illis collata exempla extant. Morbus, forſan, ubi pneumoniâ catarrhove inceperit; thoraciſque dolores graviter angant, veſicatoria aliquid profutura ſunt; pro remedio tamen generali nequaquam proponenda, quippe acriùs moleſtant, vireſque aegrotantis multùm proſternunt.

Victum phthiſicorum peritè regere ſummi intereſt. Cibus largior et craſſior, in hac inſulâ uſitatus, ſemper ferè aegrotis, et maximè phthiſi laborantibus nocet. Gradu incipiente, lacte et farinaceis diaetam confectam ſuprà propoſui-

mus;

mus; et hanc etiam modicam esse oportet. Lactis e generibus variis, quod optimè ventriculo aegri sedeat, semper praeferendum est. Lac vaccinum in ventriculo in nimis durum coagulum convertitur; eo comperto, lactis serum, lac asininum, vel lac butyri suffici possunt. Multas virtutes lac mulierum possidere perhibent; copiam autem idoneam comparare difficile est. Lac caprinum laudibus cumulatissimis effertur; exercitationi tamen, et aëri puro, quae aeger in locis adeundis ubi animal degere gaudet, accipiat, plus tribuere velim. Stadiis in morbi posterioribus, cùm pus liberè expectoratur, victum haud adeo tenuem ac suprà definitum, aegrotanti indulgere potes; carnem concoctu facillimam, vel *conchylia* cautè permittere licet. Nimia cibi indulgentia signa augebit, exitumque infelicem festinabit. Si appetitus acrior sit, quod saepissimè accidit, cibus frequentior sed copiâ parvâ, capiendus; potusque manu parcâ administrandus est.

Viribus aegri haud admodum fractis, ambulet, equitet. Ambulatio in locis quàm maximè

aequis

aequis peragenda; nunquam ad ſudores movendos fatigationemve duret. Equitatio a Sydenhamio, aliiſque nimis laudata inter medicos recentiores, nec immeritò, in uſu eſt. In corporibus tenerrimis, vires ubi admodum devictae, in curru exercitatio, vel in ſellâ penſili motus magis expediant. Vires tamen ubicunque competentes reſtant, equitatio ſub coelo ſereno longè utilior; nunquam verò ad fatigandum uſque perſequenda eſt.

Vires ad ſuſtinendas hecticamque fugandam *tonica*, cinchonam praeſertim, medici plurimi adhibent. Ryan ingenioſus corticem cinchonae, victumque magis nutrientem illam phthiſeos ſpeciem a ſcrofulâ ortus ducentem, poſtulare opinatur. Corticem in ſcrofulâ adhibitum necnon mari lavationem omnes nôrunt; quis autem mari phthiſicos lavare juſſit? Medici clariſſimi, experientiâ maximâ et longiſſimâ docti, fructos nullos permanentes a corticis uſu hoc malo percipi confeſſi ſunt; contrà, inflammationem ab eo foveri; et manifeſtiores, cùm in febrim et ſigna

alia,

alia, effectus edidiſſet, eadem brevi tempore redîſſe, et impetu funeſtiori aegrum confeciſſe.

Stadium ubi ſupremum morbus attigerit, ſigna praecipua et graviſſima; ſudores colliquativos, tuſſim, et diarrhoeam mitigare ſummâ ope, nitendum eſt. Sudores matutini ab *acido nitrico* vel *ſulphurico* ritè dilutis diminui poſſunt. Cum tuſſis ſaevit, ſomnum abripit, aegrum violenter atterit, omni modo eam lenire oportet.

Glycyrrhizae *extractum*, aut quae melius reſpondent *opium* et *anodyna*, alvi conſtrictione, quam haec inferunt, laxantibus praecautâ, hoc rectiùs efficiunt. Si diarrhoea ſuperveniat, medicamentis aſtringentibus, et opiatis coerceri poteſt. Rheum, caeteraque, in diarrhoea vulgari, cathartica uſitata, ſummo periculo in illâ *hecticam* comitante adhiberi Cullenus pronunciat.

Ultimam priuſquam diſſertationi manum imponam, aërum arte confectorum in hoc morbo ſanando uſum recentiſſimum leviter attingere, ſint qui fortè me expectant. Beddoes medicus, qui primus intulit, theoriam, credo, deſeruit, cui nixa conſuetudo increbuit. Medicos verò inter pneumaticos

maticos usus invalere pergit, plus tamen novitate quam virtute salutari nobis adhuc notus. Exempla quaedam Beddoes nuper edidit, aëres quibus tales solatium remediumve efficisse perhibentur. Ex his hydrocarbonium, uti vocant, in phthisi valere videtur. Signorum multorum levamen subitaneum praebere fertur; febrim mitigat; statum corporis irritabilem minuit; somnum fovet; expectorationique detrahit. Multùm tamen aegri vires haurit; debilitateque multa laborantibus non administrari debet. Pars una aëris hujus, partibus viginti aut triginta aëris communis commista primùm dari; et posteà, pro effectis augeri minuive potest.

FINIS.

CORRIGENDUM.

P. 21. l. 6. pro *lethalis*, lege *lethale*.